

Microphoridae (Diptera) Jizerských hor a Frýdlantska

Microphoridae (Diptera) of the Jizerské hory Mts and Frýdlant region (northern Bohemia, Czech Republic)

Milan CHVÁLA¹⁾ & Pavel VONIČKA²⁾

¹⁾ Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Viničná 7,
CZ – 128 44 Praha 2; e-mail: mchvala@natur.cuni.cz

²⁾ Severočeské muzeum, Masarykova 11, CZ – 460 01 Liberec;
e-mail: pavel.vonicka@muzeumlb.cz

Abstract. Two species of the eight known European species of the genus *Microphor*, *M. anomalus* (Meigen, 1824) and *M. holosericeus* (Meigen, 1804), were found during the survey in the Jizerské hory Mts and Frýdlant region in the north of the Czech Republic.

Key words: Diptera, Microphoridae, Jizerské hory Mts, Frýdlant region, northern Bohemia, Czech Republic, faunistics

ÚVOD

Čeleď Microphoridae byla dlouho klasifikována jako samostatná podčeleď Microphorinae čeledi Empididae (kroužilkovití), až teprve Chvála (1983) ji povýšil na samostatnou čeleď v rámci nadčeledi Empidoidea. V posledních letech jsou Microphoridae často klasifikovány jako samostatná podčeleď čeledi Dolichopodidae (lupicovití), nicméně tradiční klasifikace podčeledí této čeledi je tímto velmi narušena a stále neexistuje jednoznačný konsensus. Je ale jisté, že Microphoridae a Dolichopodidae tvoří monofyletickou skupinu v rámci nadčeledi Empidoidea.

Dospělci jsou malí dvoukřídli o velikosti 1,5-3 mm, černě nebo šedavě zbarvení, s průzračnými křídly a složitým kopulačním ústrojím stejné stavby jako u čeledi Dolichopodidae. Jsou draví, chytají jiný hmyz na pevném podkladu (i z pavoučích sítí) nebo na písčítých biotopech, ale sají i květní nektar. Některé druhy létají v kopulačních (svatebních) rojích jako kroužilkovití (čeleď Empididae). Larvy jsou rovněž dravé a žijí většinou v rozkládajících se organických látkách, ale loví i volně v písčité půdě.

V západní části palearktické oblasti je čeleď zastoupena více než 20 druhy, v ČR jen pět druhů rodu *Microphor* a výskyt jednoho druhu rodu *Microphorella* je téměř jistý. Revizi všech palearktických druhů celé čeledi uveřejnil Chvála (1986, 1987, 1988).

METODIKA A MATERIÁL

Materiál byl získán v rámci entomologického průzkumu Jizerských hor a Frýdlantska v letech 2002–2007 smýkáním vegetace, vše J. Preisler lgt. Determinoval jej první autor a je uložen ve sbírce Severočeského muzea v Liberci. Podrobnější vymezení a charakteristika sledovaného území viz Vonička & Višňák (2008).

Přehled lokalit

Údaje k lokalitám jsou uvedeny v následujícím pořadí: číslo a název lokality (obec, část obce), faunistický mapový čtverec (Pruner & Míka 1996), nadmořská výška, biotop.

[1] Frýdlant, 5056, 320 m, břehy řeky Smědě. [2] Minkovice (obec Višňová), 5056, 250 m (potok, mokřad). [3] Rejdice (obec Kofenov), 5258, 650 m, potok Ješkrabec (prameniště, mokřad).

VÝSLEDKY A DISKUSE

Přehled zjištěných druhů

Microphor anomalus (Meigen, 1824)

Druh mírného a teplého pásma v Evropě, rozšířený od Britských ostrovů, Dánska a jižního Švédska jižně až ke Středozemnímu a Černému moři (Chvála 1986). Ve střední Evropě velmi hojný od V. do VIII., běžný i v Alpách do nadm. výšky přes 1 100 m. V ČR známý z mnoha lokalit v nížinách i v horách.

Minkovice [2]: 22.VI.2006, 2 ♂♂, 1 ♀.

Microphor holosericeus (Meigen, 1804)

Druh obývající téměř celou palearktickou oblast, v Evropě podobného rozšíření jako předchozí, ale ve Skandinávii zasahuje mnohem dále na sever a na jihu byl zjištěn i v severní Africe. Ve střední Evropě velmi hojný v nížinách i v horách již od poloviny IV. do VII. (Chvála 1986), výskyt v Alpách jako předešlý druh.

Frýdlant [1]: 22.V.2006, 2 ♂♂. Rejdice [3]: 25.V.2005, 1 ♂.

Zhodnocení výsledků

Z pěti druhů čeledi Microphoridae známých z ČR byly na území Jizerských hor a Frýdlantska zjištěny pouze dva: *Microphor anomalus* (Meigen, 1824) a *Microphor holosericeus* (Meigen, 1804). Oba patří ve střední Evropě včetně ČR k hojným druhům v nížinách i v horách.

LITERATURA

- CHVÁLA M. 1986: Revision of Palaearctic Microphoridae (Diptera) 1. *Microphor* Macq. *Acta Ent. Bohemoslov.*, 83: 432-454.
- CHVÁLA M. 1987: Revision of Palaearctic Microphoridae (Diptera) 2. *Schistostoma* Beck. *Acta Ent. Bohemoslov.*, 84: 133-155.
- CHVÁLA M. 1988: Revision of Palaearctic Microphoridae (Diptera) 3. Parathalassiinae (*Parathalassius* Mik and *Microphorella* Becker). *Acta Ent. Bohemoslov.*, 85: 352-372.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana*, 32 (Suppl.): 1-115 (in Czech, English summ.).
- VONIČKA & VIŠŇÁK 2008: Základní charakteristika zkoumaného území Jizerských hor a Frýdlantska. (General characteristics of the study area in the Jizerské hory Mts and Frýdlant region). *Sborn. Severočes. Muz., Přír. Vědy*, Liberec, 26: 13-33 (in Czech, English summ.).

SUMMARY

The family Microphoridae (Diptera) of the superfamily Empidoidea, formerly up to 1983 classified as a subfamily within the large heterogeneous family Empididae, is now sometimes classified by some authors as a subfamily of the family Dolichopodidae. Only 5 species of the genus *Microphor* are known to occur in the Czech Republic; two of them, partly also mountain species, were found in the Jizerské hory Mts and Frýdlant region in northern Bohemia.